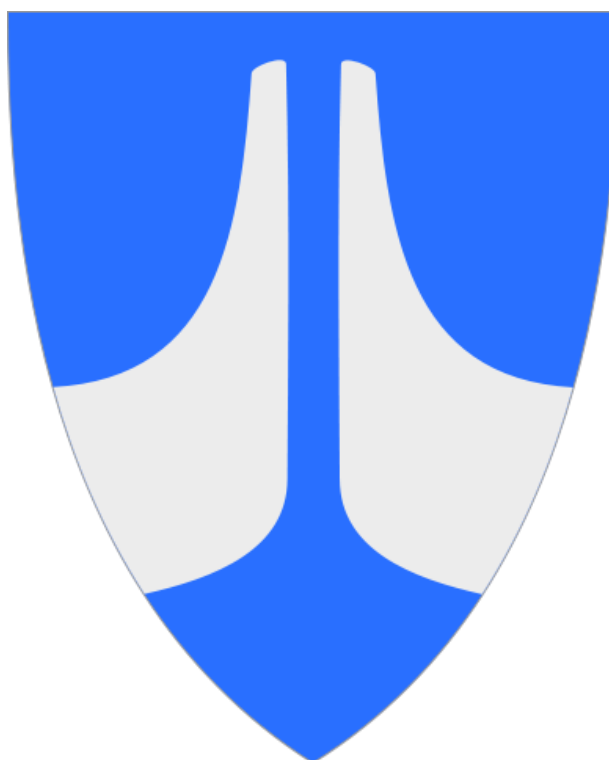

KOMMUNEDELPLAN FOR
HERØY –
AVLAUPSPLAN
2016-2022

Herøy kommune

Sist revidert 05.09.2016	
Vedtak om oppstart med planprogram	22.6.2011, K-sak 78/11
Stadfesting av planprogram	11.10.2011, F-sak 273/11
Vedtak om utlegging til offentlig ettersyn,	08.03.2016, F-sak 51/16
Offentleg ettersyn i perioden 01.04. – 13.05.2016	
Kommunedelplanen er vedteken i Kommunestyret	25.08.2016, K-sak 128/16
PlanID	1515 201245

INNHALD

1. Innleiing og skildring av planarbeidet	3
1.1 Finansiering og kostnadsdekking – avgiftsnivå	3
1.2 Herøy kommune	4
1.3 Befolkningsutvikling	4
2. Rammevilkår	6
1.4 Vassressursdirektivet	6
2.2 Klimaendringar	7
2.3 Kommuneplan	7
2.4 Budsjett/økonomiplan	9
2.5 Utsleppsløve	9
3. Tilstands- og situasjonsskildring av resipientar og avlaupsanlegg	9
1.5 Sjøresipientar	10
3.2 Ferskvassresipientar	15
3.3 Prioritering utifrå resipienttilstand	16
3.4 Rutiner for kontroll av vasskvalitet	16
3.5 Avlaupsanlegg	17
3.6 Mindre avlaupsanlegg	17
3.7 Fornminne/kulturminne	17
4. Tiltak og målsettingar for avlaupssektoren	17
4.1 Overordna målsetting og ambisjonsnivå	17
4.2 Tiltak i dei ulike resipientane	18
5. Søknad om utsleppsløve	19
Utslepp frå separate avlaupsanlegg	19
Vedlegg	19

1. Innleiing og skildring av planarbeidet

Kommunedelplan for avlaup er ei rullering av tidlegare hovudplan avløp som vart vedteken i K-sak 107/2000 og som omfatta perioden 2000-2004. Planen er såleis på «overtid» i høve ei ny rullering. Kommunedelplan for avlaup har eit langsiktig perspektiv og tiltaka i planen er ikkje gjennomførbare i eit fire-årsperspektiv og det er derfor planlagt at denne planen skal vere gjeldande til 2022.

Handlingsprogrammet ser arbeidsgruppa føre seg må rullerast oftare og er derfor lagt ved som eit vedlegg til planen for å gjere revideringane meir oversiktlege. Det vert lagt opp til at handlingsprogrammet skal reviderast kvart 2.år. Neste revidering er derfor planlagt 2018, 2020 og 2022(full rullering av heile planen).

Føremålet med «kommunedelplan for avlaup 2016 – 2022» er å leggje til rette for at det vert bygd ut berekraftige og gode løysingar for oppsamling, reinsing og utslepp av avlaupsvatn i heile Herøy kommune.

Avlaupshandtering er ei av kommunen sine primæroppgåver og kommunedelplanen vil legge grunnlaget for overordna infrastruktur som gjeld avlaup. Den nye kommunedelplanen skal såleis leggest til grunn for overordna og langsiktig styring av avlaupshandtering i Herøy kommune.

Planen er avgrensa til å gjelde dei kommunaltekniske avlaupsanlegga. Vassressursar og forholdet til EU sitt vassdirektiv vert ikkje vektlagt i denne planen, men kort gjort greie for.

Arbeidsgruppa for planarbeidet har bestått av fylgjande medlemmer:

Jon Rune Våge	Leiar Anleggs- og driftsavdelinga, leiar for arbeidsgruppa
Fred Arnesen	Driftsingeniør Anleggs- og driftsavdelinga
Lene Huldal	Prosjektleder anlegg, Anleggs- og driftsavdelinga
Ole Magne Rotevatn	Planleggar, Utviklingsavdelinga

1.1 Finansiering og kostnadsdekking – avgiftsnivå

Gebyrgrunnlag/kostnadsutvikling

Kloakksektoren skal i prinsippet vere sjølvfinansierande. Grunnlaget for avlaupsgebyra er renter og avskrivningar frå tidlegare utbyggingar av avlaupsanlegga og kostnader knytt til FDV. Med bakgrunn i store utbyggingar siste åra er gebyra rimeleg høge.

Forventa kostnadsutvikling er at ein med ei balansert utbygging dei neste åra vil kunne halde gebyra omlag på dagens nivå.

Områdeinndeling av kommunen

I planen er områda delt inn i:

- *Avlaupsområde*; viser til resipienten
- *Sone*; viser til dei einskilde tettbygde strøk
- *Forskriftsområde*; refererer til område med spreidd busetnad, altså dei områda i kvart avlaupsområde som ikkje kjem inn under sonene.

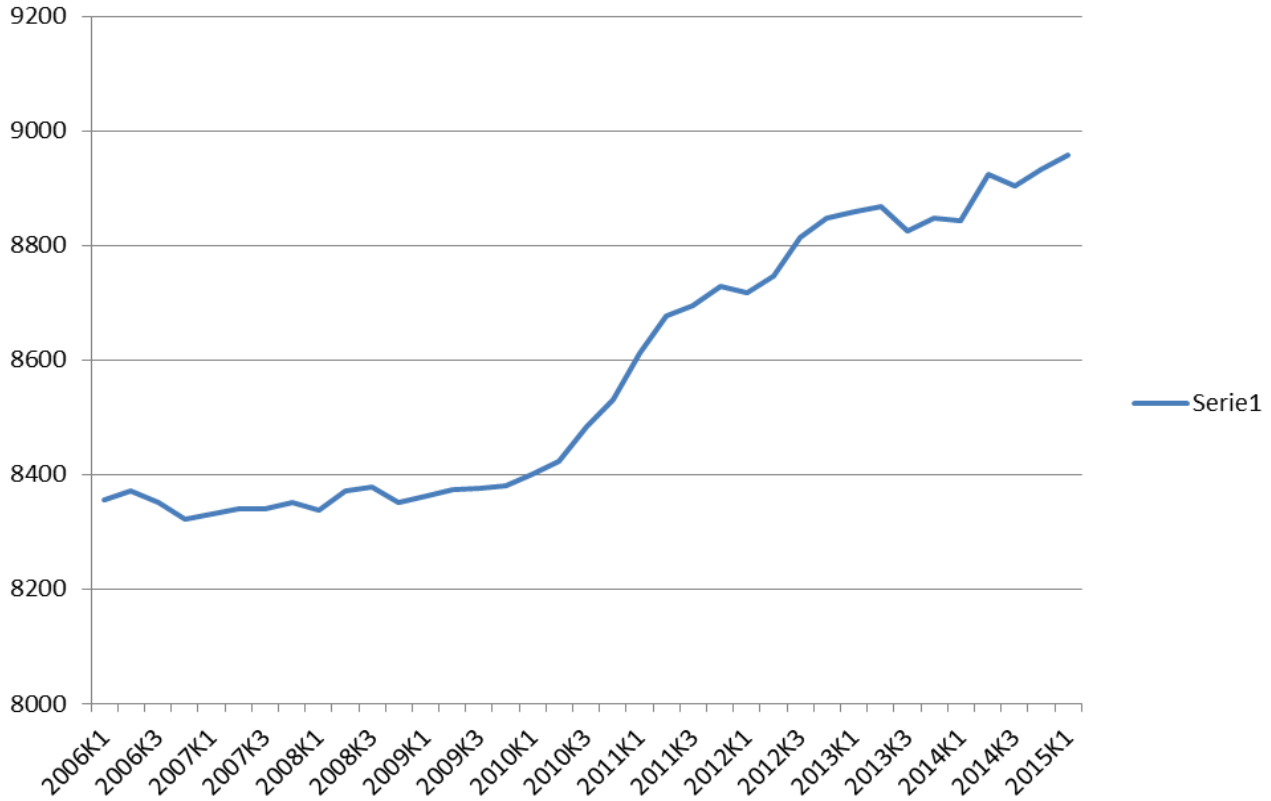
AVLAUPSOMRÅDE - SONE	AVLAUPSOMRÅDE - SONE
BERGSØY	REMØY
Sone Fosnavåg	Sone Sævik
Sone Eggesbønes	Sone Myrane
Sone Flusund	Forskriftsområde
Forskriftsområde	NERLANDSØY
RUNDE	Sone Kvalsund
Sone Runde	Sone Kvalsvik
Forskriftsområde	Forskriftsområde
LEINØY	GURSKØY
Sone Leine	Sone Moldtustranda
Sone Voldsund	Sone Stokksund – Tjørvåg
Sone Frøystad	Sone Dragsund – Myrvåg
Sone Torvik – Sande	Sone Leikong – Nykrem
Forskriftsområde	Sone Djupvik
	Forskriftsområde

1.2 Herøy kommune

Herøy har eit landareal på ca 135 km² og ligg sørvest for Ålesund på søre Sunnmøre. Herøy består av seks øyer som er knytt saman med bruer og to øyar, Skorpa og Svinøya, der ein må nytte sjøvegen. Runde er den mest kjende øya og det sørlegaste fuglefjellet i Skandinavia. Frå Runde(ytste) til Jøsok (inste) er det om lag 45 min køyring. Herøy er ei langstrakt kommune med ca. 13 store og små bygdelag der Bergsøya har den største innbyggjarandelen med om lag 40% av innbyggjarane. Dei fleste bygdelag ber preg av spreidd busetting langs hovudvegen.

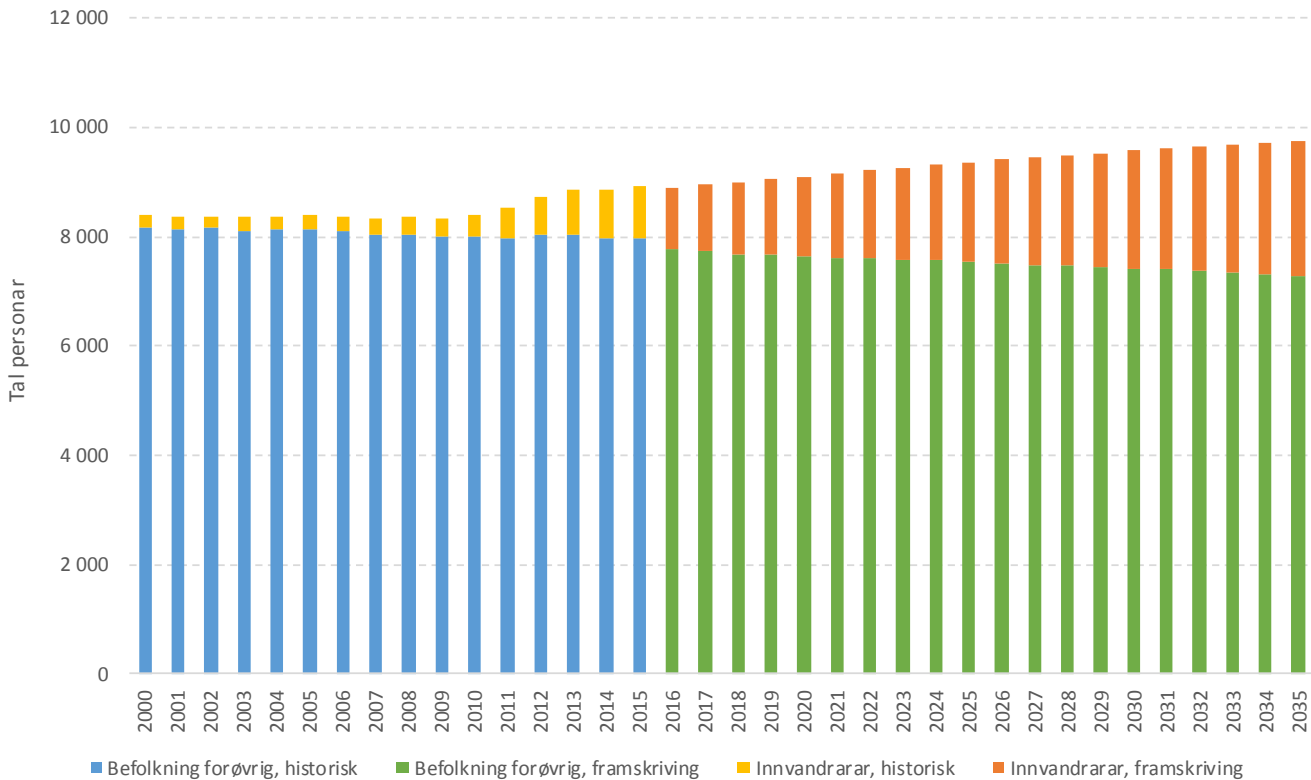
1.3 Befolkningsutvikling

Som ein kan sjå ut frå folketalsutviklinga siste 10 åra i figur 1 har folketalet i Herøy gått jamt opp med om lag 600 personar. Dette er ei god utvikling, men ein må merke seg at næringslivet har gått bra, særleg siste fem åra ,noko som har medført auka behov for arbeidskraft. Dette vert også synleg i figur 2 som viser folketalsutviklinga inkl. innvandrarak og befolkningsframskriving fram til 2035. Den gule og raude delen av grafen i figur 2 viser innvandrarak i kommunen og det har vore større auke i antal innvandrarak enn den samla befolkningsauken i kommunen. Ut frå dette kan vi seie at *utan innvandring til kommunen ville Herøy hatt ei negativ utvikling i folketalet i perioden 2000-2015*. Dette er ikkje ulikt andre kommunar på vestlandet som også har opplevd folketalsauke på grunn av arbeidsinnvandring.

Figur 1 Kvartalsvis folketalsutvikling 2006-2015 (statistikk fra www.mrfylke.no)

Folketal, 2005-2035

Figur 2 Folketal 2005-2035 inkl. innvandrere (statistikk fra www.mrfylke.no)

2. Rammevilkår

- Lover og forskrifter
- Retningslinjer og rundskriv
- Overordna administrative pålegg/krav
- Kommunale plansystem

Staten har i dei seinare år gjennomført ei omfordeling av ansvar og mynde innan avløpssektoren. Meir av ansvaret for miljøforvaltninga blei frå januar 2007 lagt på eit lokalt nivå.

Samstundes har Norge som ein konsekvens av felles europeisk regelverk gradvist gått bort i frå prinsippet om "resipienttilpassa avløpspolitikk". Med få unntak er det no etablert felles europeiske reinsekra. Dette medfører at samstundes som mange kommunar har fått auka ansvar, har ein fått redusert mynde med omsyn til korleis ein skal nå lokale miljømål.

I samband med forvaltning av avløpsanlegg er det *Lov om vern mot forureiningar og om avfall* (forureiningslova) som er styrande. Forureiningslova sitt føremål er å **"verne det ytre miljø mot forureining samt å redusere eksisterande forureining"**.

Av særskilt betydning for avløpshandteringa i kommunane er *Forskrift om begrensning av forureining* (forureiningsforskrifta), FOR 2004-06-01 nr 931.

I tillegg er og følgjande lover og forskrifter sentrale for verksemda:

- Plan- og bygningslova
- Lov om vass-og kloakkavgifter
- Lov om helsetenesta i kommunane
- Arbeidsmiljølova
- Forskrift om internkontroll

Av dei ulike rammevilkår som danner basis for ein kommunedelplan avlaup vil ein i denne samanheng avgrense kommentarane til det kommunale plansystemet. Gjeldande lover, forskrifter m.v. vil imidlertid uansett ligge i botn for dei vurderingar som skal gjerast og dei avgjerder som skal takast.

Målet for Staten/Fylkesmannen var tidlegare å få gjennomført ei tilnærma full opprydding på avløpssektoren innan år 2000. I Herøy har fortsatt ein veg å gå før ein kan seie å ha tilfredsstillande offentleg kloakkering for dei område der dette er naturleg og ein ligg såleis langt etter den opprinnelege målsetjinga. Gjennom det foreståande planarbeidet skal mellom anna det vidare ambisjonsnivå på avløpssektoren fastsetjast.

1.4 Vassressursdirektivet

EUs rammedirektiv for vatn har som hovudmål å sørge for at medlemsstatane trygger, og om naudsynt, betrar miljøstatus i alt ferskvatn, brakkvatn, kystnært vatn og grunnvatn.

Vassregionmyndigheita i Møre og Romsdal (Møre og Romsdal fylkeskommune) skal innan 1. juli 2014 sende på høyring eit utkast til regional forvaltningsplan for vatn med tiltaksprogram for

perioden 2016-2021. Denne tiltaksanalysen inngår i dette planarbeidet, og er eit fagleg innspel frå Søre Sunnmøre vassområde til kva som bør gjerast for å nå målet om god vassmiljøtilstand. Etter vassforskrifta skal alle vassførekomstar innan 2021 oppnå god økologisk og kjemisk tilstand.

Poenget med karakterisering er å skilje ut dei vassførekomstane som er i risikosona for ikkje å nå miljømålsettinga om god status seinast 15 år etter at direktivet er gjort gjeldande. For desse må det gjennomførast spesiell overvaking og miljøforbetrande tiltak.

Noreg er delt inn i 11 vassregionar. Møre og Romsdal er ein av desse vassregionane der Fylkesmannen i Møre og Romsdal har forvaltningsansvaret. Vassforvaltningsforskrifta vart gjort gjeldande frå 1. januar 2007.

2.2 Klimaendringar

Som følgje av auka drivhuseffekt er det venta at vi i mange 10-år framover vil få større, hyppigare og meir intense nedbørhendringar over landet. Klimaprognosar tilseier ei auke i nedbørvolum på vestlandet med inntil 20-30% på årsbasis. Ekstremhendringane vil kunne auke med 40-60% i intensitet, det vil seie kraftig auke i intensitet for dei dimensjonerande nedbørhendringane. Historiske data frå nedbørmålingar syner at ein dei siste 10 åra allereie har hatt ei markert auke i nedbørvolum, og at ekstremhendringane kjem stadig hyppigare. Utviklinga er såleis allereie ein realitet som ein må ta omsyn til mellom anna ved planlegging av vatn- og avløpsanlegg.

Klimaendringane vil mellom anna kunne medføre auke i overløpsdrift/ureining av resipientar, auka flomfare, auka belastning på avløpssystemet og redusert kapasitet på leidningsanlegg og utsleppsanlegg som kan verte påverka av flom og/eller høgare vassnivå i vassdrag og grunnvatn.

For å redusere og motverke negative effektar av klimaendringar, må ein ta omsyn til desse ved planlegging av nye VA-anlegg og ved tiltak på eksisterande anlegg. Det må nyttast heilheitlege løysingar der særleg arealplanlegginga er ein viktig faktor for å oppnå gode resultat.

2.3 Kommuneplan

Kommunedelplan avlaup skal inngå som delplan i kommuneplanssystemet og må difor tilpassast dei overordna føresetnader som kommuneplanen byggjer på.

Det er også viktig at utbyggingane som følgjer av kommuneplanen, vert tilpassa framdrifta i den avlaupsmessige tilrettelegginga. Gjeldande arealdel av kommuneplanen vart vedteken av kommunestyret i oktober 2014.

Utvikling/utbygging

Herøy sine målsetjingar når det gjeld utvikling av kommunen går fram av samfunnsdelen av kommuneplanen 2013-2025. Samfunnsdelen har fylgjande målsettingar og strategiar for perioden:

- Herøy kommune skal levere tenester med god kvalitet til alle sine innbyggjarar.
- Kommunen skal leggje til rette for bustadutvikling i heile kommunen.

- Ein skal auke antal innbyggjarar i Fosnavåg sentrum.
- Busetting skal etablerast i størst mogleg grad i tilknytning til kommunikasjonsaksane i kommunen.
- Kommunen skal ha offentleg avlaupsnett knytt til dei større bustadsentera.
- Utbetre kloakktilhøva ved Fosnavåg hamn

Som ein ser ut frå målsettingane og strategiane i samfunnsdelen vil det vere ynskjeleg både med busetting i etablerte bustadområde og i bygdene. Dette vil vidare forsterke utfordringane ein har knytt til private avlaupsløysingar i spreiddbygde område.

Kommunedelplan avlaup vil vere eitt av verkemidla for å oppnå den ønska utviklinga.

Når det gjeld utbyggingsmønsteret så baserar kommuneplanen seg på ei vidareføring med utgangspunkt i dei bygder og tettstader vi har i dag. Målet som vert klargjort gjennom kommuneplanen, skal nåast gjennom slike verkemiddel:

- Fortetting/utviding av eksisterande utbyggingsområde
- Plankrav (jfr. kommuneplanen) som grunnlag for utbygging
- Ei bevisst haldning til spreidd utbygging

Avlaup

Omlag 55 % av befolkninga i Herøy er i dag knytta til offentleg kloakk medan omlag 45% har private avlaupsløysingar. På dei fleste stader med kommunal avlaupsløysing går kloakken via felles slamavskiljar eller silanlegg før den vert ført i sjøen. Kommunen har iverksett tvungen slamtøming frå septiktankar og slamavskiljarar. Den praktiske delen av dette arbeidet vert gjennomført i regi av Søre Sunnmøre Reinhaldsverk.

Hovudelementa i avlaupsanlegga i Herøy er leidningsnett på land, silanlegg, pumpestasjonar, slamavskiljarar og utsleppsleidningar. Om lag halvparten av kommunen sin samla busetnad og næringsverksemd er i dag tilknytt kommunale avlaupsanlegg. Pr. 31.12.2014 var talet på kloakkabonnentar, store og små, på 1107.

Lokalisering av forureinande verksemd bør leggest til område der den vil gi minst mogleg ulempe for miljøet og sjenanse for innbyggjarane. Kommunale avlaup, industriutslepp og avrenning/erosjon frå landbruket er hovudkjeldene til desse forureiningane. Andre kjelder til forureining kan vere fiskeindustri / oppdrett. Hovudutfordringane for kyst- og vassmiljøa vert å bevare produksjonsevna og mangfaldet i desse områda, og samstundes utøve ein langsiktig og forsvarleg bruk av desse ressursane.

Hovudutfordringar for kyst og vassmiljøa

Hovudutfordringane her vert:

- Sikring av kvaliteten i vassdraga og kystområda mot forureining for å oppretthalde eit naturleg artsmangfald, sikre god vassforsyning og tilfredsstillende krava til rekreasjon.
- Vidareføring av oppryddingsarbeidet på avlaupssektoren gjennom kommunedelplan avlaup.
- Avveging av inngrep og aktiv utnytting av areala i forhold til dei miljøkvalitetane som vert berørt. Kommuneplanen sin arealdel vert ein viktig reiskap for å avklare konflikter mellom dei ulike brukarinteressene og mellom ressursutnytting og kravet om artsmangfald.
- Med bakgrunn i at kommunen og regionen er satsingsområde for reiselivet må omsynet til miljøressursane også avvegast mot reiselivsutvikling og hyttebygging.

- Ta vare på verdfulle naturområde, friluftsområde og kulturmiljø langs kysten.

Det er viktig med god tilgang til attraktive areal samstundes som sårbare område vert best mogleg verna. Kysten og strandområda ved sjøen er sentralt prioriterte område i arbeidet med å ta vare på areal og for å legge til rette for friluftsliv. Ei utfordring for kommunen vert såleis å fremje natur- og kulturbaserte opplevingsverdiar i kommunen, mellom anna ved å sikre areal og betre mulegheitene for allmenn ferdsel og eit naturvennleg friluftsliv.

2.4 Budsjett/økonomiplan

Budsjett og økonomiplan gir dei økonomiske rammene for utbyggingane på avlaupssektoren. Det er lagt til grunn at avlaupstenestene skal vere sjølvfinansierande. Dvs. at kostandene vert dekt ved innkreving av kommunale eigedomsavgifter frå abonnentane. Det vert ført adskilt sjølvkostrekneskap for kommunale avlaupsanlegg og private avlaupsanlegg.

2.5 Utsleppsløyve

Kommunen er forureiningsmynde for utslepp opp til 2000pe for utslepp til ferskvatn / elveos og utslepp opp til 10000pe til sjø utanom dei tilfelle der det er tale om særskilt løyve til forureining frå bedrifter/industri. I slike tilfeller er det Fylkesmannen som har mynde.

3. Tilstands- og situasjonsskildring av resipientar og avlaupsanlegg

Ein har her valt å vurdere miljøkvalitet etter tidlegare utførte undersøkingar og noverande og forventa framtidig press på resipienten. Dette kan vere auka bustadbygging, industrietablering og landbruksavrenning.

I dei fleste av dei belasta resipientane ligg det føre tidlegare undersøkingar. Dette er mellom anna følgjande:

- *Resipientundersøkelse av fjordområdet mellom Gurskøy og Hareidlandet, Møre og Romsdal, NIVA 1985*
- *Resipientundersøkelse i Eggesbøstraumen, Herøy komm., Universitetet i Bergen, UIB 1991*
- *Overvåking av små og mellomstore landbruksforurensede vassdrag i Møre Romsdal, NIVA 1994*
- *Vasskvalitet i Holmefjorden, NIVA 1995*
- *Kartlegging av miljøgifter i marine sediment i Møre og Romsdal, FM i Møre og Romsdal, 1997*
- *Amfibieregistreringer i Møre og Romsdal, Del 13: Herøy, Leif Åge Strand 1998.*
- *Prøver av termotolerante koliforme bakterier på mykje brukte badeplassar i Herøy kommune 98/99, Næringsmiddeltilsynet for Søre Sunnmøre (NTSS)*
- *Resipientundersøkelse, Herøy kommune juli - oktober 2012*

Ein reknar med å gjere undersøkingar ved seinare rulleringar dersom ein ser behov for det.

Når det gjeld ulike interesser i og rundt resipientane vert det her delt inn i allmenne og kommersielle brukar- og verneinteresse.

Allmenne brukar- og verneinteresse er naturvern, bading og rekreasjon, turgåing og friluftsliv, båtfriluftsliv, miljøundervisning, fritidsfiske, m.m.

Kommersielle brukarinteresser er akvakultur, turisme, yrkesfiske, foredling av fisk, m.m.

1.5 Sjøresipientar

Herøy kommune hyra i 2012 inn Runde miljøsender til å føreta undersøkelser av nokre utvalgte sjøresipienter. Det vart utført 3 typer undersøkelser for å kartlegge tilstanden på dei ulike resipientane etter kriterier brukt i EU vanddirektivet: 1. bedømmelse av økologisk miljøtilstand etter algesamfunnet i fjæresonen. 2 Oksygeninnhald i bunn-nær vann, målt i dei djupaste bassengene gjennom CTD- oksygen profil. 3 Næringssaltinnhald på utvalgte stasjonar for å kunne spore kjelda til spesielt forsfor og nitrogen.

Herøyfjorden

Herøyfjorden er resipient for både Moltu og sørsida av Bergsøya. Det er ein open fjord med gode gjennomstrøymingstilhøve og må totalt sett reknast som ein **god** resipient. Runde miljøsender utførte strandsoneundersøking og måling av oksygeninnhald nær botnen, undersøkingane viser at forholda i strandsona er god, oksygenprøvene syner at botnforholda er meget gode i storparten av Herøyfjorden, då med unntak av ei prøve ut for Skinneset som viser moderat tilstand og ei prøve i Sandvika som viser meget dårleg tilstand.

Allmenne og kommersielle brukar- og verneinteresser

Herøyfjorden er viktig for mange interesser og er saman med Holmefjorden den resipienten det knyter seg flest interesser til. Det er særleg i området Eggesbønes - Moltu - Herøybrua at det kan verte konflikter mellom desse interessene. Det fins tre off. sikra friluftsområde tilknytt sjøen her, i Toftestøa, på sørsida av Nautøya og på Herøy. Området er viktig for sjøfugl, og inneheld 4 område av lokal- og 3 område av regional naturverninteresse. (Naturatlas). Samtidig fins industri (først og fremst fiskeindustri) som har området både som vassskjelde og resipient. Området inneheld fleire matfisklokaltetar utan at alle er i bruk i dag.

Ein har hatt problem med utslepp av både mineralolje og fiskeolje, og området er sårbart for slik påverking. Ei auke i matfiskproduksjonen i området vil auke belastninga i området.

Miljømål

Framtidig bruk av Herøyfjorden som resipient krev at ein tek særleg omsyn til dei krava som fiskeforedling, akvakultur, bading og rekreasjon set til resipienten. Området er godt egna for alle dei ovanfor nemnde interessene. Store delar av arealet har i kommuneplanen områdekategorien *kombinert føremål* (natur, ferdsel, fiske, friluft, akvakultur). Full utnytting av desse områda til akvakultur vil krevje overvaking av utviklinga.

Dei viktigaste oppgåvene i forhold til miljømål er difor å få inn rutiner for kontroll av vasskvalitet i forhold til prosessvatn til industrien og at ein får sanert punktutslepp som kjem i konflikt med bading og rekreasjon.

Straumane

Straumane er resipient for delar av Eggesbønes og busetnaden sør for RV 654. Det er eit smalt sund med varierende breidder og djupner og med ein del holmar og skjær. Straumane varierer frå **meget god** til **meget dårleg** resipient.

I resipientundersøking i Eggesbøstraumen utført av Runde miljøsender i 2012 så er prøvene som er tekne i Eggesbøvågen til Stridestraumbua meget gode, medan prøvene som er tatt i Bergshølen er i kategorien meget dårleg. Univ. i Bergen i 1991 vart det tatt undersøkingar i

fjøresona og undersøkingar av sediment- og botndyr. I konklusjonen står det at fjøreundersøkinga viser ei fin fjøre med tilfredsstillande forhold, medan botnforholda var dårlege over store område og at delar av området "vanskeleg kan bli dårlegare".

Allmenne og kommersielle brukar- og verneinteresser

Straumane er nærfriluftsområde og rekreasjonsområde for heile Bergsøya. Området er i naturatlas sett opp som område med lokal naturverninteresse. Når det gjeld naturvern må området sjåast i samheng med Myklebustvatnet. Området er òg viktig i undervisningssamheng.

Størstedelen av strandsona rundt Straumane er i k-plan sett av som LNF-område, og sjøområda er avsett til NFFF, område for natur, ferdsel, fiske og friluftsliv.

Miljømål

Det vert rekna som sannsynleg at botnforholda i delar Straumane er naturleg oksygenfattige. Miljømålet bør difor rette seg inn mot bruksbehova, og Straumane som eit sentralt nærfriluftsområde og dei formåla som står i kommuneplanen sin arealdel. Det bør også med jamne mellomrom bli tatt prøver i området.

Frøystadvågen

Frøystadvågen er ei arm frå Herøyfjorden på sørsida av Leinøya og er resipient for Frøystad. Fjorden er om lag 1,2 km lang. Den er breiast ytterst mot Herøyfjorden og smalnar inst inne i fjorden. Strandsonundersøkinga som Runde miljøsender utførte i Frøystadvågen i 2012 syner **god** miljøtilstand og oksygeninnhaldet vart her målt til meget god. I kommuneplanen sin arealdel er det her to område regulert til bustader, og eitt område der ein legg opp til spreidd bustads,- og fritidshusbebyggelse.

Målingar av botnsediment rundt Frøystad fiskevegfabrikk (FM 1997) viser at verdiane for metall ligg på tilstandsklasse I og II, frå ubetydelig til moderat forureina.

Allmene og kommersielle brukar- og verneinteresser

Frøystadvågen er nærområde for Skinneset og Espeseth, og det vil vere naturleg at området er nytta til bading / rekreasjon.

Miljømål

Området er ein god resipient etter prøveresultata til Runde miljøsender 2012. Sjølv om desse prøvene var gode, så var prøva som var tatt ut om Skinneset klassifisert som moderat. Dette vil seie at ein bør vere forsiktige med å auke utleppa vesentleg i dette området. Ein har frå tidlegare prøver sett at den største forureininga kjem frå elva som renn ut i botnen av Frøystadvågen. Difor vil satsingsområdet her vere naturleg knytt opp mot aktiviteten som fell mot denne elva. Området slik det er i dag er likevel godt egna i forhold til den arealbruken som er sett opp i kommuneplanen. Ein bør ta prøver i dette området med jamne mellomrom for å kontrollere tilstand og utvikling.

Holmefjorden

Holmefjorden ligg mellom Bergsøya, Nerlandsøya, Remøya og Leinøya og er resipient for nordre del av Bergsøya, sørsida av Remøya og vestsida av Leinøya (Myrane på søraustsida drenerer til Storevika, utanfor Nøre Vaulen). Fjorden må seiast å vere noko innelukka sjølv om den på det djupaste er ca. 90 m. Det er grunnar og tersklar på innløpa til fjorden. Runde miljøsender utførte her måling av oksygenverdien på dei djupaste punkta i bassenget. Verdiane var her så lave at dei kom inn under kategorien meget dårlig. Som resipient må

Holmefjorden også sjåast i samanheng med Bergshølen som også fekk kategorien **meget dårlig**.

Målingar foretekne av NIVA mars 1995 indikerer redusert sirkulasjon frå 60 m djup og nedover. Særleg var oksygentilhøva ved 85 m djup dårlege.

Allmenne og kommersielle brukar- og verneinteresser

Resipienten ligg inntil relativt store befolkningskonsentrasjonar og kommersielle interesser særleg i sør. Bading, rekreasjon og fritidsfiske er allmenne brukarinteresser som må takast omsyn til. I friluftsdelen av naturatlas er området sett opp som mykje brukt båtutfartsområde. Vaulane er også interessante i forhold til kyst- og vassfugl, og er sett opp i naturatlas som område med lokal naturverninteresse.

Miljømål

Sjøelve fjorden er i kommuneplanen FN – område med fleire ulike fiskeområde, og nokre fiskeforedlingsbedrifter har inntak til fiskeforedling her. Målet må vere at kloakkutslepp skjer på ein slik måte at desse interessene vert ivaretekne. Ein bør få i gang overvaking av vasskvaliteten gjennom samarbeid med fiskeforedlingsbedriftene.

Leinevika

Leinevika er ein del/arm av Holmefjorden og har gjennomstrøyming frå Straumen. Gjennomstrøymingsmassene er rekna for så små at dei har liten innverknad på vatnet i Leinevika. Som resipient vil Leinevika ha same status som Holmefjorden, dvs **meget dårlig**, men ein bør også sjå i samanheng til Bergshølen som også er ein meget dårlig resipient. I undersøkinga i Straumen i 1990 var det tatt prøver i Leinevika, og mengd av ulike artar i bunnfaunanen var her god.

Allmenne og kommersielle brukar- og verneinteresser

Analysene av badevassprøver teke av NTSS sommaren 98 konkluderer med "bra badevatn" eller egnetheitsklasse 1: "Godt eigna" for bading og rekreasjon. Det knyter seg ein del turistinteresser til området t.d. småbåthamn og hyttesenter.

Leinevika er pressområde i høve til bustadbygging/industriutvikling. Området er i kommuneplanen sett opp med område for naust, industri, service og bustader

Miljømål

Stor aktivitet innan industri, bustadbygging og reiseliv. Dette set krav til at ein så raskt som mogleg sikrar at vasskvaliteten ikkje vert forringa i forhold til desse interessene. Området er eit pressområde for bustadbygging og næringsutvikling og ein må difor stille strenge krav til kloakkløysingane i området. Prøvetaking av vasskvaliteten på badeplassar i området bør halde fram og supplerast med analyser frå bedrifter med saltvassinntak i området.

Fosnavåg hamn

Fosnavåg hamn er innelukka og utskiftinga i vatnet er truleg minimal. Som resipient må hamna derfor seiast å vere **meget dårleg**. Hamna ligg i sentrum av Fosnavåg og ein må difor ikkje tillate utslepp hit. Det må også vere strenge restriksjonar på utslepp frå fartøy.

Miljøundersøking i regi av Kystverket 2010 (NGI) viste at det er behov for miljøtiltak i hamna. Rambøll AS gjennomførte nye utvida undersøkingar i regi av Kystverket i 2013. Delar av hamna (utanfor Slippen, Notbøteriet og Sævik Eigedom) er svært forureina (tilstandsklasse 4

og 5). Tilstandsklasse 4 (dårleg, helsebaserte akseptkriterier): Kopar, PAH og TBT.
Tilstandsklasse 5 (svært dårleg, nivå som vert vurdert som farleg avfall): TBT.

Undersøkingar i tilknytning til forureining på land er gjennomført. Det ligg forureina masser på land, som bidreg til utlekking i hamnebasenget. Tiltaksplan er under utarbeiding (forventa ferdigstilt i begynnelsen av sept).

Allmenne og kommersielle brukar- og verneinteresser

På Fosnavåg hamn er det store brukarinteresser både av kommersiell og rekreasjonsmessig karakter. Samtidig er hamna sårbar mot forureining slik den ligg til kloss inn mot busetnad og verksemdar i sentrum.

Miljømål

Målet må vere å samla opp all kloakk rundt hamna til eit samla utslepp på Kleivaneset, slik at den vert best mogleg eigna som sentrumsnært hamneområde og må sjåast i samanheng med arbeidet med tettstadsutvikling. Hamna bør vidare overvakast gjennom jamleg prøvetaking. Vidare skal Kystverket utdjupe hamna og kommunen har vedteke at det også vert gjennomført eit miljøprosjekt for å fjerne ureine masser frå Fosnavåg hamn. Dette gjeld også ureine masser på land.

Flåværlia

Søre del av Nerlandsøya har området Flåværlia inn mot Igesundsvaulen som resipient. Utsiftinga i vatnet er rekna å vere god, og resipientforholda reknast å vere **gode**. Området må seiast å vere ope havområde og ein kan forvente at forureiningsproblem her vil vere av lokal karakter rundt punktutslepp.

Allmenne og kommersielle brukar- og verneinteresser

Området er av svært stor interesse med tanke på rekreasjon, friluftsliv, naturvern og fritidsfiske og den vestlege delen av Nerlandsøya er sett opp i Naturatlas som område med nasjonal naturverninteresse. Sørsida av Nerlandsøya er LNF – område og det er i kommuneplanen merka av ei rekkje fiskeplassar i området her.

Miljømål

Målet her vil vere å få ordna opp i punktutslepp som lokalt skaper problem.

Breisundet

Deler av området Kvalsvik har Breisundet som resipient, og forholda her er **gode**. Nedre del av Kvalsvik har utslepp til området innanfor moloen. Runde miljøsender fekk etter strandsoneundersøkinga her meget god, men utifrå ei totalvurdering av området. Då med bakgrunn i at der var delar av hamna som var tydleg forureina i bunnsedimenta og det at området vert brukt til bading / rekreasjon, så vil ein her ikkje tillrå yterligere kloakkutslepp. Langeneset på Nerlandsøya er i kommuneplanen lagt ut som planlagt masseuttak. Eit slikt uttak vil kunne medføre auka partikkelmengd i sjøområda rundt.

Miljømål

Det er særleg i det området som er oppsett som hamneområde i kommuneplanen ein har problematiske kloakkforhold, og ein har her ei konflikt til interessene som knyter seg til hamneområdet: Fiskeri, turisme, fritidsbåtbruk, nærfriluftsliv. Målet for dette området vert difor å ordne opp i kloakkforholda inne på hamna.

Steinsfjorden

Området Bø på austsida av Leinøya har Steinsfjorden som resipient. Steinsfjorden har utløp til Rundefjorden og er ein **god** resipient.

I tilknytning til undersøkingar i området mellom Gurskøy og Hareidlandet (1985) står det om Steinsfjorden -Tjørvåg at området har "ein mangfoldig bunnfauna og ingenting som tyder på forureiningsbelastning."

Allmenne og kommersielle brukar- og verneinteresser

Det er i området ein del sjø- og vassfugllokalitetar av regional og lokal verdi (Naturatlas). Området har akvakulturinteresser, per i dag ein samlokalitet. (3 gongar større enn vanleg, men ligg brakk kvart 3.år).

Miljømål

Målet her vil vere å setje krav til vidare bustad- og industriutbygging om tilfredsstillande kloakkering, samt ordne opp i punktutslepp som lokalt gjer området mindre eigna for særleg bading og rekreasjon.

Sandevika (Leinøya)

Resipienten er rekna for å vere **god**. Området er resipient for Sande

Allmenne og kommersielle brukar- og verneinteresser

Området har ei av dei mest nytta sandstrendene i Herøy og Bøneset er sett opp i Naturatlas med lokal naturvernverdi.

Miljømål

Området er i kommuneplanen LNF-område. Kloakk til elva må sanerast, då denne går rett igjennom badeområdet.

Stokksund - Tjørvåg

I følgje rapporten frå Runde miljøseier, så viser oksygenprøvene som er tatt frå Røyrasundet og til Dragsundbrua tistandar frå **dårleg** til **meget dårleg**.

Allmenne og kommersielle brukar- og verneinteresser

Området har sterke interesser innafor området friluftsliv/rekreasjon, naturvern og akvakultur. Her ligg fuglefredningsområdet Stokksund – Blikkvågane og sør i Tjørvågbukta ligg Tjørvåg naturreservat (verneplan for elveos og havstrand).

Miljømål

Ein bør ta fleire vassprøver i dette området for å sjå utviklinga over ei større periode.

Dragsund

Dragsundet er resipient for området frå Myrvåg i vest til Dragsund i aust. Det er òg ein del utslepp til området frå Garnes i Ulstein kommune. Området Dragsund er eit "inneklemt" fjordområde med varierende breidde, smale sund og ein del holmar. Utskiftinga i vatnet i området er venta å vere dårleg. Oksygenprøvene og strandsoneprøvene som Runde miljøseier tok i prøvepunktta - Dragsund, Budaneset, Leikong/Nykrem og Kleppeneset synte alle **god** miljøtilstand på begge prøvetypane.

NIVA-undersøking frå 1985 viser at det er nettopp i dette området at ein i periodar vil kunne få størst problem med oksygenfattig botnvatn grunna belastning av organisk materiale.

Planlagde utbyggingar som vil auke utsleppa i til resipientane: I området fins det reguleringsplan med store reservar av bustadtomter, jfr. Plan for bustadbygging.

Allmenne og kommersielle brukar- og verneinteresser

Det er mange interesser knytta til friluftsliv, bading og rekreasjon, miljøundervisning og turisme i området. Det er i Naturatlas oppført 2 område med lokal naturverninteresse og området er ein del av fjordområdet mellom Hareidlandet og Gurskøya, også kalla "den grønne korridor."

Miljømål

Eit viktig miljømål vil vere å sikre at vasskvaliteten i dette området også i framtida skal tilfredsstillende dei krav som interessene i området set. For å oppnå dette vil det vere avgjerande å stille strenge krav til bruk av Dragsund som resipient, og få innarbeidd rutiner for kontroll av vasskvalitet.

Djupvik - Måløya

Prøvene som er tekne i dette området av Runde miljøsender syner **god** miljøtilstand for dei aktuelle prøvepunkta. I NIVA undersøking frå 1985 står det om områda Budaneset og Leikong: "Dårlege oksygenforhold kan inntreffe, men forholda blir neppe kritiske." Vidare utbygging i Feirelia vil auke utsleppa til resipientane, noko som vil medføre auka tilførsel av næringsstoff (jfr. Plan for bustadbygging).

Allmenne og kommersielle brukar- og verneinteresser

Området har regional naturvernverdi i naturatlas og sterke akvakulturinteresser. Det er vidare oppført i friluftslivdelen i naturatlas som eit mykje brukt båtutfartsområde, og med fleire friluftsområde av lokal verdi i fjøresona.

Miljømål

Området er eigna til dei interessene som er oppsett i kommuneplanen og i Naturatlas. Vassutskiftinga er likevel slik at ein bør halde området under oppsikt. Dei viktigaste oppgåvene i forhold til miljømål er difor å få inn rutiner for kontroll av vasskvalitet. Her bør det opparbeidast eit samarbeid med næringsmiddeltilsynet og akvakulturinteressene i området.

Kystfarvatna rundt Runde

Området er resipient for Runde og resipientforholda vert rekna som **gode**.

Allmenne og kommersielle brukar- og verneinteresser

Det er knytt sterke naturvern- og reiselivsinteresser i området

Miljømål

Dagens miljøtilstand er godt eigna til dei ovanfor nemnde formåla.

3.2 Ferskvassresipientar

Myklebustvatnet

Vatnet er freda som fuglereservat, og skal ikkje sjåast på som resipient. Utslepp til vatnet er i dag svært avgrensa.

Området er ureina av ulike organiske stoff og gjengroing skjer. Dette må tilleggast vekt i vurderinga av miljømål då ein kan stå i fare for å påverke verneverdien i negativ lei.

Allmenne og kommersielle brukar- og verneinteresser

Området er bandlagt i medhald av naturvernlova. Området sin verdi for rekreasjon vil kunne auke vesentleg dersom tilgjengeligheita vert betra.

Miljømål

Det vil vere viktig å auke gjennomstrøyminga ved å føre meir overflatevatn inn i vatnet.

Tuftevatnet

Det er i dag nokre private utslepp til Tuftevatnet. Dette vatnet må sjåast på som ein **dårleg** resipient.

Miljømål

Det må ikkje tillatast ny tilførsel av kloakk til vatnet. Kloakktilførselen må kartleggjast, og ein må leite etter felles løysingar som kan gå ut i Tjørågbukta ved vidare utbygging i området.

Aspevikvatnet

Aspevikvatnet er truleg resipient for 8-10 hus, og må også sjåast på som ein **dårleg** resipient

Miljømål

Det må ikkje tillatast ny tilførsel av kloakk til vatnet. Kloakktilførselen må kartleggjast, og ein må leite etter felles løysingar, som kan få noverande kloakk sanert frå vatnet.

Djupvikvatnet

Det er per i dag ingen utslepp til Djupvikvatnet, og kloakk frå eventuell bustad-/fritidsbebyggelse i området må ikkje sleppast ut her.

3.3 Prioritering utifrå resipienttilstand

Den innbyrdes prioriteringa av dei ulike resipientane sitt behov for forbetring av kloakktilhøva vil vere avhengig av:

- om den er karakterisert som ein dårleg, moderat eller god resipient
- noverande og forventet kloakkbelastning
- mengda av allmenne og kommersielle brukar- og verneinteresser

I forhold til **resipienttilstand** og krava i forureiningsforskrifta vil det vere naturleg å vurdere resipientforholda opp mot utbygging av kommunale avlaupsanlegg og evt. krav om oppgradering av private avlaupsanlegg i sårbare resipientar.

3.4 Rutiner for kontroll av vasskvalitet.

Som nemnt ovanfor vil det vere formålstenleg å skaffe seg metodar for overvaking av miljøtilstanden. Dette gjeld særleg i resipientar som er rekna som dårlege, men kan òg gjelde for både moderate og gode resipientar, med tanke på å overvake ei utvikling over tid.

I Herøy kommune er det fiskeforedlingsbedrifter som bruker sjøvatn frå djupvassinntak i sin foredlingsprosess. Det vert teke prøver av desse inntaka som vert analysert på laboratorium.

Det vil vere naudsynt med prøvetaking utover dette. Kva omfang dette vil få vil vere avhengig av pris og grad av auke i belastninga av dei ulike resipientane, men det vil vere naturleg at resipientane som kjem dårleg ut i rapporten til Runde miljøsender vert sett nærmare på. Ein bør og sjå på moglegheitene for å vere med i regionale overvåkingsprogram for resipientane.

Prøvetaking av dei mest brukte badeplassane i kommunen er viktig og bør prioriterast.

3.5 Avlaupsanlegg

Tidlegare kloakkrammeplan

Siste vedtekne kloakkrammeplan gjalt for perioden 1999 - 2004. Av ymse årsaker har prioriteringane som vart gjort i planen vorte endra då utviklinga har skjedd andre stadar.

Investeringar siste 5 år har vore omlag 45 mill. kroner.

Status

Pr. idag er det rydda opp i dei største forureiningskildene frå kloakk. Det som står igjen av utbyggingar; sjå handlingsprogram.

Slam

Det vil i dag og framtidig bli produsert slam i private/kommunale slamavskiljarar og silanlegg. Gjennom avtale med SSR er kommunen sikra ei godkjent ordning for handtering av slam.

3.6 Mindre avlaupsanlegg

Den 01.07.2004 vart alle forskrifter i forurensningloven slått saman til 3 store forskrifter: 1. Avfallsforskriften, 2. Produktkontrollforskriften og Forurensningsforskriften.

Forurensningsforskriften er delt inn i 11 deler der del 4 avløp trådte i kraft frå 01.01.07, kapittel 11-16 omfatter avløpsbestemmelsene.

Område for spreidd busetnad og fritidsbusetnad

For dei områda som er avsett til spreidd busetnad og fritidsbusetnad må reinseløysingane tilfredsstillende krava i forurensningsforskrifta i forhold til den aktuelle resipienten sin tilstand. Av vedlegg 2 framgår det kva område ein vurderer at det er lite formålstenleg å bygge ut kommunalt avlaup.

3.7 Fornminne/kulturminne

Før detaljprosjektering må undersøkingar vedk. kulturminne avklarast med kulturavdelinga i Møre og Romsdal fylkeskommune.

4. Tiltak og målsettingar for avlaupssektoren

4.1 Overordna målsetting og ambisjonsnivå

Målsetting og ambisjonsnivå for avlaupssektoren har utgangspunkt i EU's vassdirektiv som tilseier at alle reseipientar skal ha **god** miljøtilstand innan 2021.

Fylkesmannen si målsetting

I Møre og Romsdal fylkeskommune sin *Forvaltningsplan for vassregionen Møre og Romsdal 2016 – 2021* er det lagt til grunn fylgjande tiltak som ein meiner skal til for å oppnå miljømåla i planen:

Tiltak for kommunalt avlaupsvatn

- Fortsette utbygginga av avløpsnett i samsvar med hovudplanane for avløp
- Samle utslepp og overføre avløpsvatn til god resipient på tilstrekkeleg djupne.
- Sikre god drift av anlegg med minimum av overløp og lekkasjar frå avløpsnett
- Sikre forsvarleg deponering og bruk av slam og avløpssjøppel

Tiltak for spreidde avlaup

- Unngå nye utslepp til sårbare resipientar
- Oppdatere dårlege anlegg
- Drive aktivt tilsyn med anlegga, registrere volum på slamavskiljarar ved tømning
- Tømme slamavskiljarar 2. kvart år, evt. oftare ved behov.

For at Herøy kommune skal oppnå måla innan 2021 vil dette innebere at:

- Alle kloakkavlaup må minimum tilfredsstillende til ei kvar tid gjeldande krav i forureiningsforskrifta.
- Eksisterande og nye utslepp må samlast til færrest mogleg i den grad dette er totaløkonomisk lønsamt vurdert på kort og lang sikt.
- Det vert etablert teknisk drift/vakt med driftskontrollsystem og rutiner for oppfølging og lukking av avvik.
- Det vert utarbeidd eit handlingsprogram for dei tiltak som er naudsynte for å oppnå miljømåla innan tidsfristen.
- Det vert stilt til rådvelde nok ressursar til at handlingsprogrammet kan gjennomførast.

Kommunen si målsetting

- Målsettinga for hovudplan avlaup er å utarbeide ein oversiktsplan for framtidig utbygging av avlaupsanlegg i kommunen, samordna med kommunen sine planar for framtidig arealbruk. Det skal utarbeidast leidningskart over kloakkinga.
- Planen skal gjere greie for miljømål og innehalde vurderingar av behovet for tiltak i dei ulike resipientane. Nye leidningsanlegg skal samordnast med bygging av andre tekniske anlegg, evt. i samarbeid med andre partar, i den grad det er formålstenleg.
- Kommunen må vere restriktiv med tanke på bustadbygging som krev separate løysingar, og resipientforholda må vere avgjerande for kvar større utbyggingar skal lokaliserast.

4.2 Tiltak i dei ulike resipientane

Sjå vedlagt handlingsprogram.

Forvaltning, drift og vedlikehald (FDV)

Det eksisterande avlaupssystemet representerer store verdier. Det er naudsynt med ei fornuftig og god forvaltning av det, både for å oppretthalde funksjonen og for at det skal kunne drivast forsvarleg. Dersom ein ikkje får dette til vil det føre til hyppigare driftsforstyrrelsar, meir overløp, meir tungvint drift og meir kostbare reparasjonar.

Målsettingar for FDV

Både fylkesmannen og kommunen har satt mål for FDV, viser til kap. 4.1.

For å nå desse måla er det viktig å ha tilstrekkelig med ressursar og kunnskap om leidningsnett.

Tiltak for forvaltning drift og vedlikehald (FDV) 2015-2019

- Ferdigstilling av ledningskartverket.
- Ha fokus på HMS og gode arbeidsforhold for driftspersonale
- Kontrollordning for private anlegg
- Forebyggende drift og vedlikehold for å unngå forureining frå kloakk.

Økonomi

Dei siste 15 åra har kommunen investert mykje i avlaupsnettet og det har betra avlaupssituasjonen betraktelig. Med dette følgjer også auka FDV-kostnadar. Tal frå 2014 viser at det er nytta omlag 4 mill. kr til FDV.

5. Søknad om utsleppsløyve

Sjølv om kommunen har mynde til å gi utsleppsløyve inntil 10.000pe må kommunen også søkje om utsleppsløyve for eigne anlegg.

Utslepp frå separate avlaupsanlegg

Herøy kommune vil gje utslepp for separate avlaupsanlegg/utslepp i samsvar med det mynde kommunen har etter forureiningsforskrifta.

Vedlegg

Vedlegg 1: Handlingsprogram til kommunedelplan avlaup 2016-2019 inkl. kartvedlegg.

Vedlegg 2: Oversikt over område utan offentleg avlaup.